

הוי' אלקי עיי"ש בדבריו באורד, יו"ש כאן למען תדע כי לה' הארץ שהיא המהוה ומח' אותו ובכ"ז ואמה ועבדיך ידעתי כי טרם תיראון יהסעם מפני הוי' אלקים דייקא מפני שהסחיר ולמלס אור היי' בשם אלקים גימטרי' הטב"ע כאלו נראה שמתנהג עפ"י הטבע ואמר לרא' על זה שהרי הפשטה והשעורה נכחה וגו' והחטה והכסמת לא נכו כי אפילו הגה יאלו מלד אור הוי' בידו לכלות את הכל כי הוא כל יכול ולמה השאיר החטה והכסמת אין זה אלא שהסחיר אור היי' בצמזום אלקי' הטבע ולכן נשארו כי אפילו הגה והבן :

ובזה יש לי לפרש סמיכות הפרשיות אומרו להלן בא אל פרעה כי אני הכבדתי את לבו וגו' למען שתי אותיות אלה בקרבו פרש"י שאשית אתי אבל משמעות התיבה הוא לשון הוה וא"כ היא משולל הבנה בשביל ששם איתית אלה בקרבו הכביד את לבו אבל לפי דרכנו נראה והוא כי כבר פי' האר"ל כי פרעה הי' לו יניקה מאותיות מ"י של אלקים, ו"ש מ"ה' אשר אשמע וגו' ולזה א"ל למען שתי אותיות אלה דייקא בקרבו הרי מ"י אלה"ה אלה"ס בשלימותו ואז יכהו בכח הדין של אלקים עכ"ל יגס לפי דבריו צריך לפרש למען שאשית לשון עזיד אבל חזי לאטרופי עם דבריו וממני ניקח לפרש כמשמעי לשון הוה וה"פ כי אני הכבדתי את לבו ולא נכנע מאור היי"ה הכל יכול למען שתי אותיות אלה בקרבו שאני שתי ואם בלבו אותיות אלה"ה עם מ"י אלקים המלמלס אורו ומסחירו ע"כ מכביד לבי כאלו הוא דבר נפרד ומנגד לרצוני וכ"ז אני עו ה למען מספר וגו' יידעתם כי אני הוי' הייט יחוד הוי' אלקים והבן זה :

זנראה במונחו עפ"י מ"ש בלקו"ת ואחחן בענין שיר של כלבים שא' בואו נשתחוה ונכרעה וגו' כי כלב גימ' שס ב"ן דהר"ן נפש של מלכות ויניקחם בסוד מ"נ דקליפה אשר הוא נגד מ"נ דקדושה וז"ס והכלבים עוז נפש שבקליפה דעשי' נגד ב"ן דקדישה דעשי' וז"ס נברכה לפני ה' עושני עיי"ש ובלקו"ת בשלח כי עיקר שם אד' ד"ן ובא אל"ף דארה' בתחילתו ויו"ד דהוי' בסופי למחק אותיות ד"ן שבאחמע וז"ס את הגוי אשר יעבדו ד"ן אנכי עכ"ל וז"ס אין הקב"ה רודה הרשעים אלא במטה ירמיו מט"ה עולה ד"ן של אד' הוי' דב"ן והטעם לפי שנמשלי לכלבים עזי נפש מסטרא דב"ן דקליפה העולה כלב לכן נאמר מטה עוזך של עוז הרומו למלכות (בסוד ימן עוז למלכו) ישלח הוי' והבן זה :

ויאמר וגו' הקולות יחדלון וגו' למען תדע כי לה' הארץ ואמה ועבדיך ידעתי כי טרם תיראון מפני ה' אלקים יש להבין תחל' אמר לה' הארץ אח"ו הוסיף הוי' אלקי' גם מה ענין לכאן אומרו והפשטה והשעורה נכחה וגו' עי' רמב"ן שער ע"ז :

והג"ל בזה כי כאן רומז לדברי התני' שפ' יודעת היים יהשבות וגו' כי הוי' הוא האלהים וגו' כי שם הוי' ב"ה תורה על גדולתי בחי' חסד המהוה כל היות תאין ליש ושם אלקים בחי' מלזים ע"כ גימט' הטב"ע לפי שמסחיר אורו ית' שבחוך הנמלאים המהוה ומח' אותם עד שנראה כאלו העולם מתנהג בדרך הטבע וכ"כ הגביל ולמלס א"ע עד שנתן כח ובחירה ביד אדם להמרות נגד רצוני ועבדו ח"ו וכאלו הוא דבר נפרד, וכל זה מחסדו ית' למען לשלם שכר טוב לעושי רצוני וכי' וזה סוד יחוד

בא

אבל שם היי' לא ידע כמבואר בזוהר ח"ש ויאמר הוי' וגו' כי אני הכבדתי וגו' למען שתי אותיות אלה כלומר אותיות אלה של הוי' בקרבן להאמין בו בלבד ולא מן השפה ולחון עיי"ש אכתי קשה הול"ל אשית וגם אומרו את אשר העללתי א"ת למח לי גם תחל' א' בקרבו ואח"כ א' בס :

והג"ל

ויאמר ה' אל משה בא אל פרעה כי אני הכבדתי וגו' למען שתי אותיות אלה בקרבו ולמען מספר באזני בנך וב"כ את אשר העללתי במצרים וגו' יש לדקדק דהיל"ל למען אשית כפרס"י לשון עתיד גם לפי האלשיך כי פרעה אמר מי הוי' אשר אשמע בקולו לא ידעתי את ה' כלומר שם אלקים השיג וידע מלד פעילתו

והג'ל בזה בהקדם לפרש תאמר שלמה הע"ה משלי ב' אבן ואבן איפה ואיפה תועבת ה' גם שניהם גם במעללו יתאכר נער אם זך ואם ישר פעלו און שומעת ועין רואה ה' עשה גם שניהם עפ"י המבואר בספה"ק ההבדל שבין אוחיות שלנו לאוחיות של אי"ה כי מבואר בספר יצירה כי כל אות נקרא אבן ובהקטרף אותה איתיות יחד נבנה תיבה שנקרא בית הגבנה מכמה אבנים והנה אוחיות של כל אותה ולשון אינם רק אבנים שאין באוחיותיהן שום מילוי וזאת הגבנה אכל אוחיות לשוננו הקדוש שבה נברא העולם ובה ניתנה התורה יש בכל אות מילוי מלבד הגבנה וא"כ עם המלוי היא נקרא בית עד"מ כשצטטא אחת אות בפה כגון א ע"כ חבנה בית היינו אות א הכחובה היא אבן אכל כשחקרא אותה בפה ותכירנה לאחרים לומר א ע"כ תאמר אל"ף הרי היא בית וכן ב היא בית וכן ג' הוא גי'מל וכן כלם לכן עפ"י האמת האוחיות שלנו נקראים עם מילואם בית אכל איתיות של או"ה אינם נקראים רק אבן, ובזה פי' הרב הק' [מהרמ"מ זלה"ה מרימונו ש"ז] אמר הכחוב והסירותי את לב האבן מבשרים היינו הלשונות וכתובת אוחיות של העמים אשר התה אבנים שלא נבנה מא' מהן בית עכ"ד הקדושים, עוד זאת השכל וחבין כי אוחיות שלנו מתרבים ומתגדלים עד לאין מספר עד"מ א' הוא אחד ואם חקראנה במליאה אל"ף עולה קי"א ואם תמלא אל"ף בזה אל"ף למד פ"א עולה רס"ו ואם תמלא זה המילוי יעלה יותר עד אין מספר וכן כל האוחיות אכל אם תאמר רק א ולא יותר לא יעלה רק א' וכן ב' שנים וכן ג' שלשה משא"כ אם תאמר המילוי הרי יש בזה עוד מילוי דמילוי א"כ יעלה עד אין מספר ובזה נבין ינשכיל שצריך התלמד העוקת של בית רבן ללמיד עמקן בראשית למדי אוחיות אל"ף ב"ה גי'מל ד"ל במילואם כתי' שמתר לט' בקבלה מאביותינו ואביות אבותינו והן רבים עתה עמי הארץ הסוררים המוריס הגקראים לערערים הפורצים גדי' עולם ללמד לנערי ב"י אוחיות שלנו כמו אוחיות של או"ה היינו א"ב"ג"ד ט' בלא המילוי אכל האש הירא את דבר ה' יתגע רגל הלדים מהן וכיוצא בהן כי הנה מארבעה אבות נזקין ותולדותיהן כיוצא בהן והנה ארסם ארס ברזל שזה משורש פורה ראש ולענה המוליד מינות ואפיקורסיה בלב הילד ועין הירואה תעיד ע"ז באמינו אשרי השומע ויחדל וכי תאמר מה בלע אם לומד האות ומלואו או כמו שנכתב לבד, אכן ואומר להידיעך קושט אחרי אמת הלא ידעת כי

עיקר יסוד דת הישראלי להאמין בתורה שבכתב ובפירוש הנמסר לנו בע"פ כדכתי' ואמנה לך וגו' התורה זו שבכתב והמלוא זה פירוש שב"פ ומתן שאין מפורש בכתב כ"א ללמד מ"ג מדות שהתורה נדרשת בהן ומתן מה שהסיפו חז"ל ועשו משמרת וסייג לתורה ומצו' שהן מד"ס שנלטינו לא תסור מן הדבר אשר יגידו לך, והנה גוף האות הנכתב הוא למראה עיני הילד והמילוי אינו רואה וכשאומר לו שזה אל"ף הרי ל"ף נמסר לו בע"פ והוא תאמין לו שכן הוא הרי מחנכן ומרגילן להאמין בב' התורות יחד שבכתב ושב"פ עוד יש כיינה שבה מיוחד הדודים חורה שבכתב ושב"פ בכל אות ואות, ועוד זאת כי יסוד דת הישראלי להאמין בלבו הנאמר בקבלה מאביותינו ואביות אבותינו יותר ממה שעיינו רואות בחוש ויותר ממה שמשיג בעין השכל כ"א מכת אמונה וכשמחנך החינוך ללמדו גוף האות הנראה לעיניו עם המילוי שאין רואה ומרגילו להאמין שכן הוא נמסר לנו מאביותינו הרי מרגילי ביסוד האמונה להאמין בה' ובמשה עבדו ובדברי הנביאי' והחכמים אם כי אוחיותינו לא ראינו אין לביא אחי' כ"א אביותינו ספרו לנו מימי קדם וחנך לנער וגו' גם כי יזקן לא יסור ממנו כי גירסא דינקותא עדיף ונחקק על לוח לבו של הילד כמו על הספר וכמו שאמרו חכמים הלומד ילד למה הוא דומה לכותב על נייר חדש וכו' משא"כ אותן המורים החדשים שתלמדו רק האוחיות כמו שנכתבין א' ב' ואינו תשמיע לאזניו מילואי האוחיות מרגילו להאמין רק במה שעיינו רואות ולא מה שאזנינו שומעו מאביותינו וזה שורש המינות ואפיקורסיה וזה ברור ואמת לכל חבין ומאזין ומקשיב, ובזה נ"ל לפרש מאמר חז"ל דע מה למעלה מתך כלו' דע מה שהיה למעלה בדורות הקודמים מתך שאל היה עין רואה האית הגבנה ואון שומעת המילוי וטעם לזה כי כל מעשיך בספר נכתבים ר"ל לימדיך עם הילד נכתבין בלבי כמו הכותב בספר על נייר חדש ע"כ תראה ללכת בעקבי אבותיך דורות הקודמים ללמד לילדי בני ישראל האוחיות במלואן שעם המילוי נקרא כל אות ואית בית וגם ע"י המילוי ומילוי דמילוי עולה עד אין מספר והרי הם בלי מדה ומשקל משא"כ כשנאמר א' ב' ג' בלא מילואן הרי הם נקראים רק אבן וגם איט אלא כמו משקל ואיפה שאין עולה מספרו כ"א כמו שנכתב וכמש"ל, וז"ש שלמה אבן ואבן איפה ואיפה כלו' לימוד האוחיות בלא מילואן שהן רק כמו אבן ואיפה במשקל תועבת ה' גם שניהם הן מלד שאין מילודין בית והן מלד שיש להן משקל כאיפה והטעם לזה גם במעללו יתאכר נער

גער מאכטו שבתים אפי' אס זך וישר פעלו כי הלכ
מתפעל אחרי מעלליו ואחר הרגילות ומה יאמח בלבו
מינות ואפיקורסות לבלי להאמין רק במה שרואה (ומזה
חבין וחשכיל) און שומעת המילוי של האות ועין רואה
גוף האות ה' עושה גם שניהם כל' האות עם המילוי כי
בזה חפץ ללמדו ולחנכו להילד להאמין בשמיעת האופן מה
שאינו למראה עיניו ולכן הקדים הפסוק און שימעת
קודם ש' ועין רואה כי הקבלה והשמיעה יסוד האמונ'
זאירי דחביבא לי' אקדמי' ובה נ"ל לפרש הא דכתיב
ועתה כתבו לכם את השירה הזאת ולמדה את ב"י שימה
בפיהם כל' גם המילוי שלא נכתב (וכ"כ פירושי תורה
שכתב שלא נכתב) חשים שימה בפיהם ו"ש נאוי לחיך
בחורים בשתי תורות שכתב ושבע"פ לוארך בחרמים
היינו במלואי האותיות הנקשרים לאותיות הנכתבין כמו
חרמים וכו' צריך ללמדן במילואיהן לתינוקות של בית רבן
למען יאמינו בחורה שכתב ושבע"פ וז"ל הגמרות
לה' אלקינו הן הגעלות של האותיות והנגלות לנו ולבנינו
הן גוף האותיות עד עולם (לא כמו שטובין סוררים
ומורים בזמנינו) והטעם לזה אמר לעשות את כל דברי
התורה הזאת דברי דייקא תורה שבע"פ :

זאחרי הודיע אלקים אותנו את כל זאת נבוא לפרש
מקראי קודם הגלבים פתח השער והוא בהקדם
הא דא' בסוטה דף ל"ו דיוסף אשחצי בלשון הקודש ולא
ה' פרעה ידע מאי קאמר אל' אגמין אגמרי' ולא הוה
גמר ביאור הדברים לדעתי שלמד אותו מתחל' אל"ף
ב"ת האותיות ומילואיהן כנהוג בישראל ולא הוה גמר כי
זה דרכו לבלי להאמין בהגלות שאין עיניו רואות ע"כ
לא קבל ממנו אבל הוא ראה וידע שיוסף יודע הנגלה
והגעלם, וז"ל ויקרא פרעה שם יוסף לפנת פענח ותרגמו
דמטמין היינו מלואי האותיות של לשון הקודש שהן מטמין
גלי' לי' אבל הוא לא גמר ממנו כי זה דרכו לבלי להאמין
במה שלא ראו עיניו ומה יא' חוץ לשיטה עד שכפר ואמר
מי ה' וגו' אס שהשיג שם אלקים הנגלה מלד פעולותיו
אבל לא ידע את שם הוי' שהוא מורה על עלותיו טמיר
וגעלם, וז"ל בא וגו' כי אני הכבדתי את לבו וגו' למען
שתי אותותי אלה הן אותיות הנגלות בקרבנו (ועי' בזהר
ימרו דף פ"ג ע"ב על הפסוק וידבר אלקים את כל
הדברים האלה אינון דאחגלין דכתיב וכל העם רואים
את הקולות עיי"ש) כל' שתי בלבו לבלי להאמין רק
באותיות הנגלות ולא בהגעלות הנשמע מפה לאון ומה

בא לכפור בכל מה שלא ראו עיניו ולמען חספר באזני
בך וב"ב את אשר וגו' וא"ת איתותי היינו איתותי (תא'
עד ח') אשר שתי בם הא' בם קאי על איתותי כל' אשר
שתי בחוך האותיות מילואיהן הגעלות אשר בם
ימח סיפור שני ענינים אלו יגיעו אל האמונה וידעו
בידיעה שלא בראי' כי אני ה' הטמיר והגעלם, ועם זה
חבין מה שפי' הגאון הקדוש מה"רש מאוסטרפאלע ב"א
אל שר"ע היינו מחליף עי"ן בא' ופ' בב' כי כן מתחלפים
האותיות שהם ממולא אחד אחרת"ע בומ"ף וכו' ואס
חשים אותיות ב"א תחת פ"ע אל ר"ה הגשאר יהי' נעשה
תזה ארבע"ה ח"ש למען שתי אותותי אלה היינו אותיות
ב"א בקרבנו עכ"ה, ויש להבין הדבר מדוע הוצלחו אלו
האותיות א' תחת ע' ב' תחת פ' דוקא גם מה שמינו
שא"ל משה בנערינו יבזקנינו וגו' לך ופרעה את- יהי
כן יגי' כאשר אשלח אתכם ואת טפכם ופרש"י אף
כי אשלח גם הגאון והבקר אבל הטף לא רצה לשלוח
כמי שא' לא כן לא הגבירים ועבדו, מזה נראה
כי נלקה במכת הארבה בשביל שלא רצה לשלוח הטף
ויש להבין וכו' זה מדה כמדו אבל עמוד והתבונן כי
מרגלא בפומי' דאינשי בתלמידי תינוקות של בית רבן
כשואלין מה הן לומדין משיבים שלומדים אל"ף ב"ת
ויש להבין ולהשכיל למה נקטי ב' אותיות אלו דייקא
הלא ראשית הלימוד היא אות א' והיה להם להשיב שלומד
אל"ף ואס נשיב יותר מאות א' יאמר איציג ימדוע
א' ב' דוקא אבל אגלה לך סוד הדבר כי גוף האות
היא חבן ועם המילוי היא בית כמישל ועי' כשלומד
אות א' ואמר לו במלואו אל"ף הרי עושה מא' בית
ח"ש שלומד אל"ף ב"ת כלומר שלומד אתי אל"ף במילואו
שהיא ב"ת הרי לומד אות א' ב' כי-ב' הוא ב"ת וזה
ענין חדש ת"ל ית' לא קדמי בזה אדם מעולם והנה
האות הנגלה נראה לעין ומילואו לא נראה רק נשמע
מפה לאון וכיון שפרעה לא האמין רק בהנגלה ולא
בהגעלם לא רצה לשלוח הטף ללמד הנגלה והגעלם
היינו שכתב ושבע"פ כי הוא היה מפריד אלוף היינו
הגעלם מהנגלה יאנחנו ב"י מיוחדים אלוף עם הגעלם
לכן נחלק לפרעה תחת עי"ן א' הוא הנגלה ותחת פ'
ב' ע"ש שנשמע מפה לאון מילוי האות שבו היא נקראת
ב"ת וז"ל בא אל פרעה למען שתי אותותי אלה של
ב"א בקרבנו והטעם למען חספר באזני בך וב"ב וגו'
ואת אותותי אשר שתי בם המילואים הגעלמים שם
ומח זה וידעם כי אני ה' טמיר וגעלם ופרעה כפר
בגעלם

בנעלם ע"י חשים אלוטיות ב"א אל פרעה כמ"ש, ובוה
ו"ש לפרש אומרו בסוף הפרשה והגדת לבנך ביום ההוא
לאמר בעבור זה הוא האמור למטה עשה ה' לי בלאתי
מתרים והוא מה שא' והיה לך לאו"ת על ידך, ידך
היינו גוף האות הנכתב על ידך יד כותבת ולזכרון בין
עיניך היינו מילוי האות הנעלם שהוא לא גראה לעין
כ"א זכרון במוח למען תהיה תורת ה' בפך שהמילוי
נמסר על פיך כי ביד חזקה הוליאך ה' מתרים בזכות
הדבר הזה כאמור :

אבל עוד דברים בגו כי כתיב למעלה ב' שמות
ואמרת אליהם י"א אבותיכם נראה אלי וגו'
לאמר פקד פקדתי אחכם וגו' ושמעו לקולך ואחז"ל
סימן זה מסור בידם מיוסף שא' פקד יפקד וגו' שבלשון
זה הם נגאלים ומבואר בלק"ו סוד פקד שם הוי'
במילוי יוד"ין העילה ע"כ מספר חסד ואחוריים בסוד
רצוע עולה פקד' עיי"ש סודו ויש לי להסביר דבריו
כי פקד משמע לטוב פקד את שרה ולדין פקד עון
כו' יכאן נגאלו בכח חייג חסד לישראל ודין למתרים
כמ"ש הגור ארי' זה נכלל בלשון פקד והטעם נ"ל
כי פקד בהפך אחון קפד לשין קפידא זה נובע משם
יקי"ק במילוי יוד"ין עולה חס"ד ואחוריים זו קצת דין
ח"ש והגדת לבנך ביום ההוא לאמר ירמח להנאת
למעלה לאמר פקד פקדתי דילפינן מג"ש מה להלן
לאמר פקד אף כאן לאמר פקד בעבור זה (לשין פקד)
עשה ה' לי וגו' וגם יתכן בפשוטו והגדת לבנך וגו'
בעבור זה כלומר שהגיד לו הסבה שבעבור זה עשה ה'
לי וגו' והוא לשון פקד שע"י נגאלי שזה נובע ממלואי
אותיות הוי' ורצועו מזה תבין ותשכיל כמה גדול כח
מלואי האותיות ע"כ והיה לך לאות גוף האות ולזכרון
וגו' מלואו למען תהיה תורת ה' בפך נמסר ע"י בפך
מלבד שכתב כי ביד חזקה ייד ירמח לשם ע"כ שגברו
עשרה אותיות ורחבו ארבע אותיות השורש חזק' ירמח
לכח' אחורי' הוליאך ה' מתרים מזה תשכיל ללמד מלואי
האותיות עמוד והצבון כי הוא ענין יקר :

ויאמר ה' אל משה בא אל פרעה וגו' למען שחי
אותותי אלה בקרבנו, להבין אומרו אותותי אלה
גם המסרה ולמען חספר באזני בנך וגו' ולמען תאריכו
ימים וגו', ותבאר עפ"י שפרשתי לעיל פ' נח התד' ע"הפ
ויאמר ה' לנח בא אמה וכל ביתך אל התבה וגו' זש"ה
כי לדיק ה' לדיקת אהב ישר יחזו פנימי, דא' שם בזוהר

כתיב בקשו לדק בקשו ענוה אולי תסרתו ביום אף ה'
נח בקש לדק ואסתתר ביום אף ה' הכא אסתתר למענע
ברזא לאחון קדישין הפיכי דאחון כ"ב לאחמו לאיטון
חייביא וע"ד וימחו מן הארץ כתיב בא אמה וכל ביתך,
ופי' רבינו בעט"ל ר"ל לכך כתיב ב"א לרמח הפוני
דאחון המורה דין עכ"ל, ויש להבין הא בא נאמר להציל
את נח ואיך ירמח בזה דין, אבל הענין כי הא"ב בדרך
ישר מורה רחמים והפוני דאחון בדרך חסר"ק מור' דין
וע"כ ב"א ר"ת "ביום" אף שבוה נמחו דור המבול שהפנו
מדה"ר למדה"ד ואותן האותיות ב"א נהפכו לנח להצילו
שהוא ר"ת "בא" אמה כי לדיקום מהפכי' מה"ד למדה"ר
ח"ש המדרש זש"ה כי לדיק ה' לדיקת אהב ישר יחזו
פנימי שנאמר ויאמר ה' לנח בא "אמה וגו' ר"ל שגם
אחר חוזר נהפך לנח לאור ישר וז"ש ישר יחזו פנימי'
לשון רבים שגם הפנים של זעם נהפך ליושר ורחמים
עיי"ש :

וז"ש כאן ויאמר ה' אל משה ב"א אל פרעה וגו' למען
שחי אותותי אלה בקרבנו ר"ל אותותי אלה של
ב"א המורה דין ר"ת "ביום" אף ורמז לזה ייאתר י'
אל משה ב"א "אל" פרעה ר"ת של ב"י יי"ש א"ף (כי
האליף משתמש לשני פעמי' כנידע מדב"י האר"י בשם
ישראל ומדברי רבינו פ' וילא בשם דודא"י) ולישראל
נהפך ב"א לרחמים ר"ת "בא" אל וגו' כי מלנו במוסף
אומרי' "תכנת" שבת "רזית" קרבנות' ע"ד חסר"ק
ומבואר שם הכוונה כי אז עלה ז"א עד אריך שבו הארת
ך"ב אחון מתחל לעילא בסוד מ"ש בזיהר תי"ו רשום
לעתיק יועין דלית דעותי' עיי"ש והוא מקור הרחמים,
חש"ה ולמען חספר באזני בנך וב"ב את אשר העללתי
במתרים וגו' ר"ל באותיות ב"א המורה דין וידעם כי
אני ה' רחמים לישראל באחון אותיות עלמן וזהו ולמען
תאריכו ימי"ם מסוד ארי"ך שבו ק"ב אותיות מתחל
לעילא מקור הרחמים, והיינו דכתיב כי ב"א פום פרעה
ברכבו יבפרשו בים ב"א דייקא הסוף אחון וידוע כי
י"ם אחון כסדר מורה חסד אבל מ"י הסוף אחון
בסדר חסר"ק מורה דין כמבואר ברמ"ז וז"ש וישב ה'
עליהם את מ"י הי"ם ששם י"ם לאותיות מ"י ובו נטבעו
אבל ובג"י הלכו ביבשה בתוך הי"ם דייקא אחון כסדר
והבן, וז"ש וישב הי"ם לפנות בקר (בעת שמתעורר חסד
בעולם) לאיתנו לחוקפו לבחי' חסר"ק מאותיות י"ם למ"י:
וז"ש יוסף שמני אלקי"ם לא"ב לפרעה כי לדיקום מהפנין
מדה"ד לרחמים סוד א"ב כסדר, וזהו ויקראו לפני
אבר"ך

חבר"ך כלומר א"ב לסדר הוא ד"ך כלומר רחמים הגה הקדים הרפואה לעורר רחמים על ישראל ו"ש ואלה שמות זנ"י הבאי"ם תזרימה שורש ב"ס מורה דין עז"א ויוסף ה' במצרים כלו' שאתר שמי אלקי"ם מדה"ד לא"ב לפרעה להפך ב"א לא"ב, ו"ש היום אחס יולאים בחדש האביב"ב כנודע מספיק :

בא אל פרעה כי אני הכבדתי את לבו וגו' לכאי' אומרו אני שפת יתר וכו' די באמרו כי הכבדתי יאפשר לומר שרמו למיש פרעה אני פרעה שזה ענין גאות כי כתיב אני הוא וגו' זה ה' מה' להכביר את לבו שיסבור שראוי לומר על עצמו אני זה כי איני דייקא במיש אני הכבדתי את לבו וגו' ולמען חספר וגו' יבן, ואמנם הגל' בזה כי ירמו למיש הזה"ק פ' בשלה דף נ"א ע"ב ח"ל וא"ת הגה אחון תליחאי מ"ט לא כתיבין תנהון באורח מיושר ומנהון למפרע כי' אלא תמלכא דאיהו שלים מכלא ואנפוי נהירין כשמשא בגין דאיהו שלים וכד דאין לטב דאין לביש וע"ד צעי לאסתמרא מני' כו' דבה"א נהירי דינא יתיב ואחכס' אי"י תמכא אני ה' לא שניתי לא פליגנא לאחר אחרא ב' אחכליל כלל הני תרי גווני ב' אחכלילן בגין כך כלל באורח מיושר אחמו' ואע"ג דאחון אחידן להאי מטרא, ולהאי מטרא' כסדרן כתיבין ועי' בעט"ל ביאור דבריו דקסי' לי' על שם ע"ט הד' בחיבור הציבות ג"א ככ"א הם חג"ת למה אותיות השלישי' בדרך הישר הלא הם כנגד יעקב ובו שני כחות ח"ג ה' תה"א"י שהי' חזי' ביושר לחסד וחזי' למפרע לגבורה וע"ז תירץ אשר פנימיות התלך נוטה לחסד ולגבורה וכפי הכרעת הדעת אם לחסד או לגבורה עכ"ז אנפוי חמיד נהירין כשמשא חדיר שמראה פנים שואקוא תאירות כשמש בצללים כלי חסד ישר ילא ניכר בו שום דין כלל לכן גם השמוק הוא כלו ישר יתגס אשר בו הסיכר למפרע אבל הוא בהעלם גדול וע"ז פא ר"י להטעים התירין דכתיב אני ה' לא שניתי הכוונה בזה כי ידוע אשר שם הל"ז. מן ע"ב שמות הוא אני והוא תחל' מחנה חלק האחרון מן וה"ו עד אני ל"ו שמות אמן. אני עד לבסוף ל"ו שמות, ו"ש אני ה' לא שניתי בשום השמות ולא פליגנא לאחר אחרא בהפך אחון כי אני הו"ו הוא תרמו לחי' ותל' כלופ' אני חזי' חז' בגין אינא דמלצותא הוי' בחי' חזי' זלמן נכחבים ביושר צי' אנפוי צריחן שבה' אלה ואם הוא בהעלם ענין צריח' אף באורח דאם לקטני חכמים כפריה"ך

לענינו ח"ש ראו עתה כי אני אני הו"א בהעלם בחי' הוא ח"ש בהגדה אני הו"ו אני הוא (בהעלם) ולא אחר בהפך אחון כי' ביושר בחי' הוי' חסד והבן, ח"ש כאן כי מן וה"ו עד אני בחי' חסד ומן אני עד סוף ל"ו תיבית ומשם בא בחי' גבורה אלא עכ"ז הוא ביושר כי אני הוי' לא שניתי כאמור, וזה אומרו כי אני דייקא הוא שם אני שבשם ע"ב הכבדתי את לבו וגו' למען שני אותיות אלה בקרבן (היינו ל"ו אותיות גימ' אלה שמן אני עד סוף) וש"ת א"כ למה הם ביושר ועז"א ולמען חספר וגו' ועכ"ז יודעתם כי אני הוי' אני הוי' לא שניתי לא פליגנא לאחר אחרא אלא אני בחי' הוי' בנהירו דאנפין והבן זה :

יבזה י"ל אתה הוא ה' האלקים אשר בחרת באברהם וגו' כי הוי' בנהירו דאנפין באחגלי' בחי' אתה ובחי' אלקים באחכס' בחי' הוא ו"ש את"ה הו"א הו"ה האלקים אשר בחרת באברהם וגו' ומלאת את לבבו נאמן לפניך דייקא כלו' כמדתך כי כבר אמרו הלך אחר מדותיו ית' וגם אברהם ה' בבחי' זו כי באחגלי' הוי' מדתי חסד ועובד מאהבה ואמנם בנסיון עקידה נאמר עתה ידעתי כי ירא אלקים אתה ענינו כי אז נתגלה כי חוכו דלוק יראה בחי' גבורה וזה הוי' עיקר הגסיון שנתייחס לאברהם דייקא כמ"ש הזה"ר וז"ל והאלקים נסה את אברהם את יצחק ויעקב לי' דבר ל"ז שנין הוי' אלא את אברהם לאתכללל בדינא כו' מאן חמי אבא רחמנא דאחעבד אכזר אלא בגין לאשתכחא מיא באשא עיי"ש ולכן וברות עשו הברית וגו' והם בקעת לפקדום כי אי' במד' בזכות אברהם נקדע הים דכתי' יצבקע עלי עולה והוא מובן לדברינו, ובה' יש טיב טעם עוד למה שנקרא יעקב בשם ישראל כי מדתי קו האמצעי הכולל ב' קצוות חו"ג ואנפוי נהירין יהנה ב' הבחי' יבנו ח"ל כדכתיב חסד ח"ל וכתיב ח"ל זיעם ועכ"ז בבחי' ישר אחון וזה ישר ח"ל ח"ש ויקרא לו ח"ל ואחז"ל סקב"ה קרא ליעקב ח"ל והבן ו"ש ויוסף ה' ביום ההוא את ישראל ח"ל בבחי' יס"ד ח"ל היא אותיות השלישים הנכחבים ביושר יש בן ב' מדות ח"ג המטופס ח"ל וירא ישראל את ה' הגדולה אשר עשה ה' בת"י"ם ר"ל מה שעשה דין בתלרים ה' בבחי' יד הגדולה חסד בבחי' יושר אחון עיין ויראו העם את כוז' דייקא ר"ל, אפי' בהיותו ית' חסדגה בבחי' חסד עכ"ז בעינא חסדגה חזי' לוכו ויחמט 'בס' דק"ל אם ראו זה אמתה אלא הוא אשר דברנו שהאמינו שיש בבחי' הוי' באחכס' בהעלם בחי' דין לירא חלפניו ופתיש עפדן שחם שחמו' אלא מלל' בו : מחד

הוד וכת"ש הוזהר עה"פ הוא משה ואהרן יכפי מה שהביא
בע"ה שער הארת המוחין בגירסא לאכלל' אשא במיא
ומיא באשא עיי"ש יבעס"ל שם ומבין ולכך אזיזיר יגו'
הוי' אים תלחמה הוי' שמי ר"ל בהיית שמי הוי' בחי'
הסד עכ"ל חוכי אים תלחמה וזה רס וכשא גדול בחי' חסד
ונורא והבן כל זה היטב:

בי אני הכבדתי את לבו וגו' למען שתי איותי אלה
בקרב כלומר שתי איותי אליה לשון קשה שהיא ר"ת
הכבדתי אלה לבו בזה ה" הכבדתי לבי :
א"י איותי אלה קאי על ר"ת הכבדתי אלה לבו ר"ת
האל' שהיא ג"כ קשה כדאי' ביבמות פ"ב דף כ"א
עיי"ש :

א"י למען שתי איותי אלה קאי עיי"ש פרעה שהיא איותי
הער"ף בזה הכבד לבו והקשה ערפו כי שמה גרים
כדאי' פ"ק דברכות למה נקרא שמה רית עיי"ש שיאל תמנה
יד שרייה כ"י ועמ"ש בפ' יחי בפ' יהיה אלה עיי"ש :

למען שתי איותי אלה בקרב עי' רש"י נלחץ לפרש
אשית גם להבין איותי אל"ה גם לפרש הנאמר
להלן ויאמר משה בנערינו וגו' ויאמר אליהם יהי כן וגו'
לא ק' לנו נא הגברים וגו' להבין הויכוח וגם כי לא דרך
המלך לקלל יג"ל בזה דאי' במד' עה"פ ויאמר פרעה
למה משה ואהרן הפריעו וגו' אחס למה ודבריהם למה
ומפרש הפר"ד למה דאי' במד' וירא אלקים שעמידין
להתריח על ים וידע אלקים שעמידין לומר זה אלו
יירא אלקים שעמידין לומר אלה אלקיך ידע אלקים
שעמידין להקדים נעשה לנשמת כל' שמרוב חסדיו
ית' דן את האדם לזכות להגילו עיי"ש העמיד להטיב ואינו
נמנע בשביל העמיד להרע ידוע כי שבת לוי לא נשתעבדו
בשביל שעמידין להיות עבדי ה' ולזה הוקשה בעיני פרעה
אחס למה פגיוס מעבודה היינו עיי"ש העמיד א"כ דבריהם
למה הרי עמידין לומר אלה אלקיך והוא לא ידע דרכי
ה' שמרף טוב בעמיד ולא הרע עכ"ל ודבריו לא נפלאו
ולא רחוקים (ופי' בזה שחז' דף י"ח נחנבאי על
העמיד עיי"ש) וע"ה כי אני הכבדתי את לבו וגו' למען
שתי איותי אל"ה (שעמידין לומר) בקרב כל' הכבדתי
את לבו בזה שהראיתי לדעת שעמידין לומר אלה אלקיך
וגו' ואמנם האמת שהי"ה אינו מרף רע העמיד כ"א
הטוב מה שעמידין לומר זה אלו וגו' והיינו ויאמר עבדי
עיי"ה אלו עד מתי יהי' ה"ה לט' למוקד היינו שהביטו
שתי שעמידין לומר זה אלו הוא למצוים לתוקם בפי' :

האויס להגאל וז"ש משה בנערינו ובזקנינו נלך בבנינו
ובבנותינו וגו' כי אי' בסוטה שה' ילדות בשדה תחת
התפוח כו' ובשנגלה הקב"ה על הים הם הכירוהו תחלה
וא' זה אלי (ועי' במד' בשלח) נמצא אף לפי מדרש
פרעה שאין דרך טף לזכות עכ"ל הוצרכו הטף לילך
עמם כיין שיעקר הגאולה תחת שיאמרו זה אלי
אלא שפרעה ה' סובר שא"כ ילטרף חטא העמיד אלא
ע"כ אינו מסתכל בעמיד כלל ואינו דן רק לפי אותה
שעה א"כ א"ל לטף וז"ש יהי כן (כי) ה' עמכם כאשר
אשלח אתכם ואת טפכם דייקא שעמידין לומר זה אלי
וגו' זכותם העמיד מלך א"כ ראי כי רעה (חטא העגל)
נגד פניכם אע"כ אינו דן רק לפי שעה א"כ לכו נא
הגברים דייקא ולא הטף כי אותה כל' שילך הטף
אחס מבקשים תחת ששבת לוי לא חטאו בזה אבל
ישראל אינם מבקשים הטף כלל שלא לעורר חטא
העמיד יכ"ז תחת שלא ידע דרכי ה' שמסתכל בטוב
ולא ברע (ועמ"ש פי' יתרו עה"פ ויחד) :

ועפ"ז יתבאר המד' עה"פ החדש הזה לכם ז"ש קול
דודי הנה זה בא מדלג על ההרים וגו' ענה
דודי וגו' קומי לך וגו' א' לפניו רבש"ע ח' שנה אחת
לנו להשתעבד ועדיין לא שלמו א"ל כבר שלמו כי
הנה הסתי עבר וגו' עת הזמיר הגיע וכו' כל' מה
שעמידין לומר ולומר זה אלי אותו זכות מלטרף להגאל
קודם הזמן וקול החור (חירה) נשמע בארצנו ולהבין
הטעם מה שהקב"ה מרף טוב העמיד ולא רע העמיד
נ"ל כי כשישראל עושים רצונו ית' הם למעלה מהזמן
א"כ הרי הוא כאלו כבר ה' אבל כשחוטאים אז מפלים
תחת הזמן וע"כ קודם לכן אינו מלטרף והבן, והמופז
לזה שישראל הם למעלה מהזמן כי הרי הזמן ניתן בידם
והם מושלים עלי' כדכתיב החדש הזה לכם קידה
החדש מסור בידכם יתה"ט הטוב העמיד מרף כאלו
כבר ה' וע"ז אמר המד' קול דודי הנה זה (מה שעמידין
לומר זה אלי וגו') בא כאלו כבר ה' לכך אני מדלג
על ההרים ומקסן על הגבעות חשבונות וקלין וחמיס
ובחדש הזה אחס גגאלים וז"ש והגדת לבנך בעבור ז"ה
עסה ה' לי בצאתי ממצרים וז"ל לך לאות וגו' כי ביד
חזקה הוציאת מרף הטוב ולא הספד והבן :

ולמען חספד וגו' וידעתם כי אני ה' ויש להבין אס
מסב על הבנים האל"ה למען ידעו ואס מסב
על ישראל עמם האל"ה תחלה וידעתם א"כ למען
חספד כה הפסוק תחלה וידעתם וקמפורה למען חספד
למען

למען יאריכון יומך ובזוהר פתח אשרי העם יודעי חרועה וגו' בהקדם תאמר דוד המלך אשרי תמיתו דרך וגו' אשרי נולדו עדותיו בכל לב ידרשוהו דלריך להבין הגל תמיתו דרך הם ודאי בכל לב כפרש"י חס שא"י לרמות וא"כ למה כפל לשוני אבל ציור עשת"ש העקרים תאמר ב' פטיו לפרש מה יקר חסדך חלקים כי א"א שמושב מדרגתו ועכ"ל יבני אדם בכל כנפיד היונו כל סתריך יחסיו להשיג מה כפי האפשר להם והוא השגת פעילותיו ית' והיינו ירוין מדשן ביתך דייקא הנמצאות המשחלשלות מתך אבל ונחל עדניך תואר עומק שהם נלחי' והאנשים בלתי נלחי' אי אפשר לאדם להשיגם בלתי אם אחי משקם כי עמך מקור חיים כלותך בידך לתת להם חיים ארוכים ונלחי' ואין מונע מלד קוצר המשיג כי באורך נראה איר היינו השגת השכל עכ"ל והנה תוארי עצמותו הוא מופשט מהדיבור והמלות וה"ל הרמב"ם במו"ק ח"א פ' נ"ו אמנם השי"ת אמרנו עלי' שהוא מחויב המציאות תהיה מציאות עצמן ואמתתו ואינו ע"ס קרה לו שימצא וא"כ הוא נמצא ולא במציאות אי ולא בחיים יודע ולא במדע חכם ולא בחכמה אבל הכל שב אל ענין אחד ואין בו ריבוי כי ואלו הדברים אין העלם בהם למי שהורגל בהבנת הענינים כפי בחנם בהשגת השכל והפשטות אחרים לא בכללות אשר יורו עליו המלות ובי"ת שחמנא תוארי' השם יתעל' ראשון אחרון הוא בתוארו יתעלה באון בעין אבל הכוונה בזה שהוא אינו תחת הזמן ואמנם אלו המלות כלשון בני אדם הביאו מחלוקה ריש פרשת בראשית ובה פ' אני חכמה שכנתי עימה מופשט מהדיבור והמלות דמו שאינו משיג רק כמשמעות הדיבור הוא נעדר מחכמה אמנם אם בא להשפיע שכל לזולתו זה איך רק עיי הדיבור וממילא הוא מהנמנע רק עיי השגת פעולותיו כמ"ס כבוד מלפוחך יאמרו וגבורתך ידברו להודיע לבני האדם גבורותיו וז"ל מורה דודך לזולת מין השגת פעולותיו אבל בעומק השכל מופשט ממלות משרים אהבוך אהבת משה צלי אמנעו מפסיק עכ"ל ודפ"ח זה לשון העקרים ת"א פ' ב' זכך נאמר מי שלא הגיע למדרגה עיוני להאמין בהחזית צורך תפכים אל האמת והאמין אותם כפשוטו יעלה מזה בידו דעת כחב להאמין חושב שזה דעת ואורה איתנו טעם חכלל בעלי חורה חלילה וגדולה מזה אצב ה"א חסד בשג"מ מה חסדה יתעלה עין יעו"ם ובכפוף תשנה וז"ל אשרי החייליך ע"אין להם צחי' אמת השגת השכל השולל

ו"א ע"כ

בתורת ה' להבין הדברים כמשמעת כיון טעמים מאתמים בה' כפי השגתם אשרי נולדו עדותיו שאנו תעידין ה' אחד ואין בו ריבוי ע"כ בכל לב דייקא ידרשוהו מופשט מהסיפור כ"א בהשגת השכל בעומק הלב והבן וז"ל למען שמי אמותיו אלה בקרבו ולמען תספר באזני בנך ובי"ב השגת פעולותיו שזה איך כ"א ע"י דבור א"כ תעלו למעלה מזה להשיג עצמותי וידעת"ם כי אני ה' שזה א"א כ"א בידיעת השכל לא בדיבור וכו' שנאמר דע את אלקי אביך ועבדהו וז"ל איה עבודה שכלב זו הפלה ושמא תאמר איך אפשר להשיג תוארי עצמותו הנלחי' והאדם קצר ימים לו"א המסורה למען יאריכון ימך ושמא תאמר איך אפשר מקוצר המשיג ועומק המשיג לזה פתח הזכר אשרי העם יודעי חרועה להזכר אליו הוי' (רחמים) באו"ר פניך יהלכון וכפי' העקרי' באורך נראה אור בשמך יגילון כ"ל הי"ם שזה השגה המביאה לידי שמחה וגילה שאין לה הפסק כמש העקרים ומחלוקה"ה שא"א שתפסיק ותשקוט להיות הדבר הנכסף בלתי בעל תכלית ובצדקתך ירימו למעלה מהשגת השכל יום יום והבן וז"ל להבן (פ' בשלח) אז ישיר וגו' ויאמרו לאמר בפה ודיבור אסירה לה' כי גאה גאה סוס ורוכבו רמה בים היינו השגת פעולותיו הנראה בים זה שפ"ש"י כל מה שאקלס עיד י"ם בו חוס' שא"א להתפסות בדיבור והיינו גאה על גאה אבל עיי וחמת ית' ויהי לי לישועה שא"א בלתי ביצועתו ית' זה אלי השגת עצמותו ואזכור ח"ש אצב שאלו אני זואא כלומר שא"א כ"א בהשגת השכל בלב בלי דיבור שאינו נודע כ"א בינו לבינו ית' והבן ואפשר להבין בזה המד' אז ישיר ה"ל פיה פתחה בדיבור בחכמה היינו בהשגת השכל מופשט מהדיבור שא"א כ"א בחסדו ית' ח"ש וחורית חסד על לשונה למעלה מלשונה היינו מה שא' זה אלי ואנוהי כדפ"י שית ע"כ אמר הקב"ה לאלו הייתי מלפני וכו' ח"ש דוד לכו שמעו ואספדה (בדיבור) וגו' אשר עשה לנפשי אליו (בשבילי ית') פי קראתי להודיעם גבורותיו ורומם למעלה מזה תחת לשוני שא"א להוציא בדיבור כאמור ועד"ל פי העקרים מאמר ב' פ' כ"ח ברכו נפשי את ה' תוארי פעולותיו כל קרבו את שם קדשו בתי' עצמותו שא"א לבטא בשפתים עיי"ם :

ויאמר ה' אל משה וגו' אחרי כן יתל אהבם מזה ששלחו מלה גרש יגרש אהבם שם ית' להבין ואמרו גרש יגרש בצלם גם אומות מזה לריך ביאור הו"ל

לא ינהוג במדה"ד כ"א בחסד וברחמים ועו"א ע"ז הלן וילא בקיר יחתרו להוציא בו ירה"א לזה דכ' לפיו ולך דבר וילא רשף לרגליו פירש"י מלאחי במד' בשעה שגמון הקב"ה תורה לישראל סרדו למת"מ להפליגו בדברי אחרי' שלא יקנח לומר אותה שעתיד' לכפור כך לסוף מ' יום אתה ניהן להם התורה עכ"ל ו"ש כאן. ככפל כשלחו גר"ש ללן הוא השטן שלא יקנח אח"י יגרש אחכס מו"ה מזכות ז"ה אלי שעתיד' לומר והכל נוחא :

עוד יתכין לדברי הזהר פ' בלק ד' קנ"ט ע"פ כי אעשה כלה בכל הגוים ואותך לא אעשה כלה דחיקי יעאקו לישראל גרים לון דטב ליהי ותועלתא וכו' כי בכל הגוים אעשה כלה-כלה פדיון-לישראל דהוי לך דחיקי ועאקו כלה דכ' וככלה תעדה כלי' וע"ד ואותך לא אעשה כלה כ"א תהיה כלה עיי"ש ו"ש כאן כשלחי "כלה גרש יגרש אחכס מזה ר"ל מתיבת "כלה כי למצ"י יכלה בתיבת "כלה ולישראל יגרש מזה ויהא צירוף "כלה כדכ' וארשתיק לי לעולם ומתשים חתן על כלה ישי' עליך אלהיך :

דבר נא באוני העם וישאלו אחז"ל אין נא אלא לקון בקשה א' הקב"ה למשה א"ל לישראל בבקשה מכס שאלו ממזרים כדי שלא יאמר אחיו צדיק וגו' ואח"כ יצאי ברכוש גדול לא קיים בהם הקשו המס' מה צריך לומר בבקשה הלא נלטו על כך (ב) ליל הטעם שלא יאמר וכו' (ג) בהם ל"ל ד) האומר להלן וכו' עשו כדבר משה וישאלו וגו' כדבר משה ל"ל ה) קשה להבין גוף הדבר מה זה הבטחה לא"א שיצאו ברכוש גדול הכי איהב כסף היה חלילה והגיל בזה עפ"מ ברה"ה האומר סלע וז' לדקה בשביל שיחי' בני ה"ו צדיק גמור וכו' מהרש"א דכן היא בכל המלות כדמוכח שם בגמ' הרי דמותה לעשות מנו' להנחתו והקשו חוס' הא אמרו אל תהיו כעבדים המשתמשים עמל"פ וחי' החוס' וי"ט נהדמוהי להנחתו אלא מדת חסידות שיזהר עובד מאהבה שלא להנחתו מה שהבטיח לו ואח"כ יצאו ברכוש גדול היינו באיכות שלא יקחוהו להנחתם כ"א לשם ה' וזה גבורה גדולה וע"ד רמז ירמון דא"י בגמ' בעושים שלא לשמה לאמר עד שמים חסדך טהב עמהם עפ"י חקן והיגא ופעושים לשמה לאמר גדול מעל שמים חסדך למעלה מחקי הסבב וי"ש ברכוש גדול עפ"י יתיה גאון וז"ל גדול מעל שמים בן יתיה והגותם למעלה מטובתם ג-הוהרדך

ה"ל לומר תש"ס ובמס"ה גרש את האמה הזאת ואת בנה וגו' גרש לן יילא מדין ויטבות דין וקלון עוד במס' וילא מדון יילא בקיר יחתרו להוציא בו (יחזקאל י"ב) לפיו ילך דבר וילא רשף לרגליו (חבקוק ג'). וכל אלה באחת יבוארו עפ"י דא"י במדרש יודיע דכ"י למשה לבני ישראל עלילותיו ארך אפים ורב חסד שהאריך אף עמהם ומטה כלפי חסד נסתכל בסוב ולא ברע שעתידין לעשות ופי' הפה"ח דריס דרך תורים דא"י במד' ראה ראיתי את עמי וגו' הה"ד כי הוא ידע תתי שוא יירא און ולא החבון את מולא בשעה שיצאה הגר מביחי של אברהם כתיב ויכלו המים מן החמת אמרו תה"ש מי שעתיד להמית את בניך בלמא אתה תעלה לו הבאר א"ל איני דן את האדם אלא בשעתי וכן כשהיו ישראל במזרים ויאמר ה' ראה ראיתי זה מעשה העגל אעפ"כ איני נחנע מלגאלס וי"לד הא א"י במדרש אהא דכתי' מי אנכי וגו' וי' אוליאת את בני ישראל ממזרים אמר משה באיזה זכות אגאלס א"ל ה' בהוציאת את העם ממזרים העבדון את האלהים על ההר הזה בזכות שעתיד' לקבל התורה הם נגאלים הרי שדן הקב"ה ע"ש העתיד אך הסי' מבוחר שאין דני' כפי מדה"ד אלא רב חסד מטה כלפי חסד ע"כ מסתכל בהעמיד לטוב ולא לרע. ולכן מטטרף טוב העמיד ולא הרע ח"כ המד' וירא אלהים את בני ראה שעתידין להמרו' על ים צים סוף יודע אלהים שעתיד' לומר זה אלי ואניו היי' שמטרף טוב העתיד לדונו לזכות ולא הרע לדולי לחוב וזה לפנים משורת הדין כ"א מרוב חסדו ית' עכ"ד הפרד"ר :

ח"ש אחרי כן ישלח אחכס מו"ה כשלחי כלה גרש יגרש אחכס מו"ה דייקא ר"ל תכח זכות ז"ה אלי ואניו שעתיד' לומר ושמא תאמר א"כ למה אינו מטרף מה שעתיד' להתרות על הים ומה שעתיד' לעשות העגל עו"א החס' גרש האמה הזאת ואת בנה כי לא יירש בן האמה הזאת עם בני ועכ"ז נאמר שם כי שמע אלהים אל קול הגער באשר הוא שם ולא ה' דן אותו לפי תעשיו העשירי לבא ואם כך ליטמעאל בן אברהם כשי' לזרע אי"ו אלו ישראל וס"ת הלא המקטרג יקטרבפני שורת הדין כך הוא תחלים אם אתה דן אש"ם העתיד להסיד למה יא' אתה דן פנים המסיד. לברע עו"א גרש לן זה השטן וילא מדון ויטבות דין וקלון וילא

שהוצרך לומר בבקשה לא בגזירה כי מן הדין מותר להנחתו שאלו מתמרים בו' (לקיים מצו' ה' שלא להנחתכם על אופן) כדי שלא יאמר אותו גלדיק ואח"כ יאלו ברכיש גדויל לא קיים בה"ס דייקא כלו' אם שילאו ברכיש אבל עכ"ל לא קיים הבטחה בהם בעצמם כיון שלא ה' כיינתם לשמים ולא נאמר ע"ז גדול והבן אלא דא"כ יש להבין מאמרם ז"ל חכם לב יקח מנוח זה משה שכל העם נתעסקו בבחיה והוא בארונם של יוסף הרי מעלת ישראל גדלה שהם שברו טבען ועשו מצו' שיש בה הגאון לש"ס משא"כ משה עשה מצו' שאין בה הגאון עלתו לבחורה אבל האמת כי גם בזה היה הגאון עלתו שע"י ארונם של יוסף נקרא הים לפניהם כדא"י במד' הים ראה ויגם ארונם של יוסף ראה וכו' ומשה לא נחשוון בשביל זה כ"א לש"ס והיינו דכתיב ויקח משה את עצמות יוסף עמו כי השבע השביע דייקא לא בשביל הגאון וחס"ה וצ"י עשו כד"בר מש"ה שנטל עצמות יוסף שלא להנחתו כ"כ וישאלו יגו' שלא להנחתו כ"א לקיים דבר ה' ולכך וה' נתן את חן העם בעיני מתרים וישאילים מהם שעשו הדבר הזה תיראחו יח' נשאו חן ודבריהם נשמעים והבן ויש להוסיף חבלין כי ה' חפץ למען דקדו לזכותם במלואו זו שיש בה הגאון הגוף וביקש מהן לבלו לעשותן להנחתן וכ"כ במצו' אכילת פסח שיש בו הגאון ונריך שיאכלנו לשם פסח דייקא לשם ה' (כמבואר להלן בדברינו ע"פ איש לפי אכלו) שזה ענין עבוד' חוץ לטבע אנושי למען למדוד להם כמדתם לעשות להם נסים חוץ לטבע כדכתיב גדול מעל שמים חסדך ועם זה יובן דברי הטור שבת שלפני הפסח קורין אותו שבת הגדול מפני הגם שנעשה בו בו' דמה ענין תואר גדול לענין הגם אלא הוא אשר דברנו כי מפני שלקחו ביום ההוא הפסח ע"מ לאכלו לשם ה' ולא להנחתן וכבר פרש"י וילכו ויעשו צ"י כיון שקבלו עליהם מעלה עליהם החוב כאלו כבר עשו ה"ז עבודה חוץ לטבע ומפני זה עלתו נעשה להם גם חוץ לטבע כמבואר שם ומלח הגם ניכר שה' מתחבטם לשם ה' שע"ל נאמר גדול מעל שמים חסדך ומפני כך קורין אותו שבת הגדול:

ויאמר ה' אל משה ואל אהרן וגו' החדש הזה לכם וגו' במד' בה"ה אלה שני כפי הנה"ר העומדת על ארון כל הארץ מלמד שה' הקב"ה מבקש בלשון דבר לגאול את ישראל ולא תגא על שמלת וכו' ושל משה ואהרן ט' עיניו עוד שם החדש בו' גמ"ל לי

ולכם הוא הגאולה שנאמר אשר פדית לך מתמרים גוי ואלקיו יקבעו החדש הזה לי ולכם שאני רואה דם הפסח ומכפר עליכם שנא' דברו אל כל עדת ב' וזהא שמחתכם שליתם אפי' מי שהיו עני שה' בשביל כו' תמי' לשמו של הקב"ה שנאמר היום חמים וכו' וגם להבין מ"ש בעה"ט ר"פ שמו' א"ת יע"ק א"ש ס"ח שבת בזמ' שבת נגאלו וקשה הלא בלח"ה הבטיח הקב"ה לגאלנו כמ"ס לאברהם ידיע מדע יכו' ואח"כ יאלו וגו' והבטחתו א"ת ריקס. ונקדס לפרש המאמר ואע"ל אשר ב"ר א"ת וגו' ואשנה ואשלש עפ"מ"ס בס' אה"י על המד' זכור את יום השבת לקדשו וזכרו מאחר שאתם בא להשכיחו עיי"ש ר"פ לך הענין כי במצו' שבת הגוף ונפש שניהם יחדיו יקחו חלקם ובעת ישב על הלחם וירבה במעלות במה יודע אישוא אם בעבור מצות ה' או בעבור לענג גופי להנחתו אם לא ע"י התקשבה האכה לה' וז"ס וזכרו מאחר שאתם בא להשכיחו כלו' הציב לך ציונים לזכר מצות שבת ילקבעו בחוק הזכרון על היותו עלול להשתכח מלב העושה בעסקי באכילה גופני והרצון לזכור שלא לכוון להנחתו כ"א לשם ה' עיי"ש וגם ע"י מ"ס בס' הגי' בפ' חלוא בפ' ועשית בגדי קדש על המד' היה משה דואג שמה ח"ו תעלתי בשמן המשתה יאלה ביק כשמן הטוב וגו' ועדיין היה אהרן דואג שמה אני תעלתי יאלה ב"ק וגו' והענין כי יש מצוה שיש בהן קרב מחמת תתיקותן ומיעיל מחמת קיום המצו' כמו עונג שבת וז"ל יש מקיימין מחמת התענוג שבי אבל חסידים ואנשי מעשה אינם עושים כ"א לקיים מצוה ה' וכ"כ בשמן המשתה שהיה בה בחי' ערב מלך מעלה הגדולה וכבוד ומיעיל שנבחרו לשרת בקדש ע"כ דאגו שמה מעלו שמתכוונו להגאון עצמם לכבוד ולתפארת וע"ל יאלה ב"ק כו' יעפ"י פי' המד' בתגילת אסתר כ"ח שהיה המן מקטרג על ישראל למטה ה' מוכאל מלמד סניגוריא מלמעלה אחר לפניו רבש"ע אין בניך מקטרגין על ע"ז כו' אלא שהן משמרין דרך שהיה אומ' המן שאוכלים ושותים ואומרים עונג שבת כלומר שהיה מקטרג שפושט מצו' זו שלא לשמה כ"א להנחתן א"ל הקב"ה לא שבקח ולא אשבק ה"ר כי לא יטוש ה' את עמו בעבור שמו הגדול כוונת הדברים שאלו ה' הקטרוג בשביל עזבם את ה' ח"ו וילכו אחרי תבטלים חלילה הנה הדין גמול למדוד כמדתן לעזבם אבל אחר שבאמת עושים המצו' רק שאינם עושים לשם ה' כ"א למענם למען הגאון א"כ הדין נא למדוד כמדתם כי תושע להם